22 ноември 2024 г.

6 февруари 2025 г.

GrecoRC5(2024)14

ПЕТИ КРЪГ НА ОЦЕНКА

Предотвратяване на корупцията и насърчаване на почтеността в

централното управление (висшите държавни длъжности) и

правоохранителните органи

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

БЪЛГАРИЯ

7

Приет от GRECO на
на 98-мото пленарно заседание (Страсбург, 18-22 ноември 2024 г.)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Петият кръг на оценка на GRECO се отнася до „Предотвратяване на корупцията и насърчаване на почтеността в централното управление (висшите държавни длъжности) и правоохранителните органи“.

2. В настоящия доклад за изпълнение се оценяват мерките, предприети от българските власти за изпълнение на препоръките, отправени в Доклада за оценка на България от Петия кръг, който беше приет от GRECO на 92рото пленарно заседание (28 ноември - 2 декември 2022 г.) и публикуван на 19 януари 2023 г., след като България даде разрешение за това.

3. В съответствие с изискванията на процедурния правилник на GRECO[1], българските власти представиха доклад, съдържащ информация за мерките, предприети за изпълнение на препоръките в доклада за оценка. Този доклад беше получен на 28 юни 2024 г. и заедно с допълнителната информация, предоставена на 21 октомври 2024 г., послужи като основа за настоящия Доклад за изпълнение.

4. GRECO избра Словения (по отношение на висшите държавни длъжности в централното управление) и Украйна (по отношение на правоохранителните органи) да определят докладчици за процедурата за оценяване на изпълнението на препоръките. Назначените докладчици бяха г-жа Вита ХАБИАН БАРБОРИЧ от страна на Словения и г-н Виктор ПАВЛУШЧИК от страна на Украйна. При изготвянето на настоящия доклад те бяха подпомагани от секретариата на GRECO.

5. В доклада се оценява изпълнението на всяка отделна препоръка, съдържаща се в доклада за оценка, и се дава цялостна оценка на степента на изпълнение на тези препоръки от страна на държавата. Изпълнението на всички неизпълнени препоръки (частично изпълнени или неизпълнени) ще бъде оценено въз основа на допълнителен доклад, който ще бъде представен от властите 18 месеца след приемането на настоящия доклад за изпълнение.

II. АНАЛИЗ

6. В своя доклад за оценка GRECO отправи 28 препоръки към България. Изпълнението на тези препоръки е разгледано по-долу.

Предотвратяване на корупцията и насърчаване на почтеността в централното управление (висши държавни длъжности)

[1] Процедурата за съответствие за петия кръг на оценка се урежда от процедурния правилник на GRECO, както е изменен. Вижте правило 31 ревизирано bis и правило 32 ревизирано bis.

Препоръка i.

7. GRECO препоръча да се въведат правила за несъвместимост и проверка въз основа на критерии за почтеност по отношение на лица, наети по преценка на централното управление, за да дават съвети на лица, заемащи висши държавни длъжности, или изпълняващи подобни функции.

8. Властите съобщават, че лицата, назначени като част от политическите кабинети на министър-председателя, заместник министър-председателите, министрите, председателите на държавни агенции и управителите, са подчинени на общите правила на Кодекса на труда за лицата, заети в държавната администрация (по-специално членове 107a и 330 от Кодекса на труда), които обхващат възникването и прекратяването на трудовото правоотношение, безпристрастността на служителите при изпълнение на техните задължения и ефективността на администрацията. Властите също така заявяват, че членовете на политическите кабинети са подчинени на Кодекса за поведение на държавните служители, в който са посочени ситуациите на несъвместимост и конфликт на интереси (вж. повече в препоръка iv по-долу). Накрая, споменават се разпоредбите относно декларациите за имущество и интереси на ръководителите на политическите кабинети, които трябва да бъдат проверени от Комисията за противодействие на корупцията (съгласно членове 6 и 58 от Закона за противодействие на корупцията - разгледани в препоръка xii по-долу).

9. GRECO приема за сведение предоставената информация. Законодателството, на което се позовават органите по отношение на съставянето на политически кабинети, назначаването на лица на висши държавни длъжности (ЛВДД) и съответната проверка за почтеност преди такива назначения, е изцяло взето предвид в Доклада за оценка (вж. точки 23-30 от Доклада за оценка). Органите не съобщават за ново развитие по отношение на изпълнението на тази препоръка. По-специално, не са въведени или не се изготвят правила за несъвместимост и проверка по отношение на лицата, наети по преценка на централното управление, включително министри, за да дават съвети на ЛВДД.

10. GRECO заключава, че препоръка i не е изпълнена.

Препоръка ii.

11. GRECO препоръча да се регламентира, че непрекъснато актуализираната информация за имената, длъжностите и възнагражденията - и, ако е необходимо, за допълнителните дейности - на членовете на политическите кабинети, заемащи висши държавни длъжности, се оповестява по начин, който осигурява лесен и подходящ публичен достъп онлайн.

12. Властите предоставят подробно описание на правилата, уреждащи подаването на декларации за имущество и интереси от ръководителите и членовете на политическите кабинети. Те посочват, че имената, длъжностите, възнагражденията и допълнителните

дейности на членовете на политическите кабинети[2] се публикуват на уебсайтовете на съответните институции и се оповестяват в декларациите за имущество и интереси, достъпни за обществеността онлайн (вж. параграф 56 по-долу), съгласно Закона за противодействие на корупцията от 2023 г. и инструкция на Министерския съвет.

13. GRECO приема за сведение предоставената информация. Подчертава, че целта на препоръката е да се постигне по-голяма прозрачност по отношение на ЛВДД, наети по усмотрение на централните изпълнителни органи, като имената, длъжностите и възнагражденията, както и допълнителните дейности на ЛВДД, включително членовете на политическите кабинети, станат обществено достъпни (вж. параграф 32 от доклада за оценка). Изглежда, че имената и длъжностите на някои членове на политическите кабинети действително са публикувани на уебсайтовете на съответните министерства. Тази информация обаче се ограничава до заместник-министрите и началниците на кабинети и не включва всички членове на политическите кабинети[3]. От това следва, че настоящата препоръка може да се счита за изпълнена само частично.

14. GRECO заключава, че препоръка ii е частично изпълнена.

Препоръка iii.

15. GRECO препоръча приоритетно да бъде приета методология за анализ на риска, обхващаща специфичните рискове за почтеността на лицата, заемащи висши държавни длъжности, този анализ да се извършва редовно, а мерките за отстраняване на нередностите да бъдат включени в антикорупционните указания на Министерския съвет и министерствата.

16. Властите информират, че на 5 юни 2024 г. проектът на Методология за анализ на специфичните рискове за интегритета на лицата, заемащи публични длъжности в централната изпълнителна власт, е бил представен от Комисията за противодействие на корупцията (КПК) на Главния инспекторат на Министерския съвет. Проектът на Методологията има за цел по-специално да ръководи оценките на риска за интегритета по отношение на министър-председателя, заместник министър-председателите, министрите, заместник-министрите, ръководителите и членовете на политическите кабинети. В него се предвиждат и стъпки за идентифициране и управление на рисковете за интегритета и се предвижда такива оценки на риска да се извършват на всеки три години от специално определена работна група към Главния инспекторат на

[2] Органите уточняват, че политическите кабинети се състоят от заместник-министрите, началника на кабинета, парламентарния секретар и ръководителя на отдел за връзки с обществеността (чл. 28 от Закона за администрацията). Освен това органите посочват, че съветниците не са членове на политически кабинети и че съгласно чл. 28, ал. 4 от Закона за администрацията не могат да изпълняват функции на управление. Министър-председателят, вицепремиерите, министрите, заместник-министрите и ръководителите на политически кабинети попадат в обхвата на Закона за противодействие на корупцията от 2023 г. (чл. 6, ал. 1, т. 3 и 30).

[3] Като пример, уебсайтовете на Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието показват само имената и длъжностите на заместник-министри и ръководители на кабинети, но не и други длъжностни лица, изпълняващи висши държавни длъжности по смисъла на Петия кръг на оценка на GRECO (парламентарен секретари, ръководители на отдели за връзки с обществеността, съветници и др.).

Министерския съвет. Властите уточняват още, че управлението на идентифицираните специфични рискове ще се осъществява чрез планове за почтеност, които ще бъдат изготвени в рамките на 12 месеца от приемането на методологията[4].

17. GRECO приема за сведение предоставената информация. Приветства изготвянето на проекта на Методология, който предвижда набор от конкретни мерки за анализ, установяване и преодоляване на рисковете за почтеността на високопоставени служители в изпълнителната власт, включително периодичен анализ на тези рискове на всеки три години. Документът обаче все още не е приет. Освен това не е получена информация за включването на коригиращи мерки в ръководните документи за борба с корупцията на Министерския съвет и министерствата. Докато не бъдат предприети допълнителни конкретни стъпки от страна на органите, тази препоръка не може да се счита за изпълнена повече от частично.

18. GRECO заключава, че препоръка iii е частично изпълнена.

Препоръка iv

19. GRECO препоръча: i) да се приеме и публикува Кодекс за поведение на висшите държавни служители, който да се допълни с ясни указания относно конфликтите на интереси и други въпроси, свързани с почтеността (контакти с трети страни, подаръци и други облаги, допълнителни дейности, договори с държавни органи, ограничения след приключване на работа и т.н.); и ii) този кодекс да бъде придружен от надежден и ефективен надзорен механизъм, предвиждащ конкретни санкции за нарушения и инструменти за тяхното прилагане.

20. Властите съобщават, че на 23 януари 2024 г. е създадена междуведомствена работна група[5], която до 26 юни 2024 г. да разработи проект на Кодекс за поведение на лицата, заемащи публични длъжности в централното управление. Първото заседание на работната група се проведе на 6 февруари 2024 г. Поради назначаването на служебен кабинет на 9 април обаче съставът на работната група трябваше да бъде преразгледан и тя не е провеждала редовни заседания. Дискусиите относно разработването на проекта на Кодекса продължават в оперативен порядък, като властите възнамеряват да се ръководят от опита в създаването на кодекс за поведение на висшите длъжностни лица в други държави - членки на Европейския съюз (ЕС).

21. GRECO приема за сведение предоставената информация. Създаването на работна група за изготвяне на проект на Кодекс за поведение на лицата, заемащи публични длъжности в централната администрация, следва да бъде приветствано. Въпреки това не

[4] Плановете за почтеност ще се използват за планиране и наблюдение на прилагането на коригиращите мерки за почтеност и тяхната ефективност по отношение на идентифицираните специфични рискове. Контролът по изпълнението на плановете ще се осъществява чрез докладване на министър-председателя.
[5] Работната група се председателства от парламентарния секретар на Министерския съвет и се състои от представители на съответните държавни органи и институции (началник на Главен инспекторат на Министерски съвет, Министерство на правосъдието, Антикорупционна комисия и ръководители на инспекторати), както и представители на гражданското общество (Transparency International, Български институт за правни инициативи и Базелски институт за управление.

е постигнат съществен напредък по отношение на нито една от частите на препоръката. GRECO призовава българските власти да предприемат по-решителни стъпки за въвеждане на кодекс за поведение на ЛВДД, който да обхваща всички въпроси, свързани с интегритета, придружен от необходимите практически насоки и ефективен надзорен механизъм, както е препоръчано.

22. GRECO заключава, че препоръка iv не е изпълнена.

Препоръка v

23. GRECO препоръча: i) да се изяснят отношенията и координацията между Националния съвет по антикорупционни политики и Комисията за борба с корупцията (или нейните правоприемници), както и съответните им задачи; ii) процесът на подбор и назначаване на всички членове на Комисията за борба с корупцията да се основава на заслуги, прозрачност и да подлежи на гаранции, които предотвратяват неправомерно политическо влияние.

24. Във връзка с първата част от препоръката властите посочват, че на 18 октомври 2023 г. Националният съвет по антикорупционни политики, председателстван от министър-председателя, е взел решение за изменение на Постановление № 136 на Министерския съвет от 29 май 2015 г. за създаване на Национален съвет по антикорупционни политики към Министерския съвет. Предвижда се в състава на Националния съвет по антикорупционни политики да бъдат включени представители на Главната прокуратура, Сметната палата и Комисията за борба с корупцията, както и да бъдат допълнително регламентирани координацията и сътрудничеството между Националния съвет по антикорупционни политики и Комисията за борба с корупцията. Въпреки това, в очакване на назначаването на Министерския съвет (понастоящем осигурено от служебен кабинет), тези изменения все още не са приети.

25. По отношение на втората част от препоръката властите съобщават, че след приемането на 6 октомври 2023 г. на новия Закон за противодействие на корупцията, номинирането, проверката и изборът на членове на Комисията за противодействие на корупцията (КПК) са уредени в членове 8-10 от закона, в които се посочва, че КПК се състои от трима членове (комисари), назначени от парламента с шестгодишен мандат, който не може да бъде подновяван. Председателят на КПК се избира измежду тримата комисари за срок от две години и се сменя на ротационен принцип между всеки от комисарите. При встъпването си в длъжност комисарите трябва да подпишат декларация за политически неутралитет. Кандидатите за комисари[6] могат да бъдат номинирани от

[6] Кандидатите, които ще бъдат назначени за комисари, не могат да заемат длъжности в държавни или общински органи; да развиват бизнес или да бъдат съдружник, управляващ директор или член на надзорни органи, управителни органи или контролни органи на всяка търговска корпорация, кооперация, държавно предприятие или юридическо лице с нестопанска цел; получават възнаграждение за упражняване на дейности по договор или по силата на правоотношение на държавна служба с която и да е държавна или обществена организация, с всяка търговска корпорация, кооперация или юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец, с изключение на научни изследвания и преподаване или за упражняването на авторски права; упражняват свободна професия или друга платена професионална

членове на парламента или от юридически лица с нестопанска цел в обществена полза. Проверката и подборът на кандидатите са задача на Номинационна комисия, който се състои от петима независими членове, включително един представител, предложен от Върховния касационен съд, един от Висшия адвокатски съвет, един от Министерството на правосъдието, един от Омбудсмана на България и един от Сметната палата. Номинационната комисия трябва да разгледа мотивираните предложения за кандидати, които да бъдат избрани за членове на Комисията, да провери тяхната допустимост и след публично изслушване и обсъждане да представи доклад на постоянната комисия на Парламента, отговаряща за противодействието на корупцията, като предложи кандидатите за обсъждане в парламентарната комисия. Комисарите се избират от Парламента с мнозинство от две трети от всички членове. Новият състав на комисията обаче все още не е избран[7].

26. GRECO приема за сведение предоставената информация. По отношение на първата част от препоръката GRECO отбелязва намерението за изменение и допълнение на Постановление № 136, което урежда функционирането на Националния съвет по антикорупционни политики. Тъй като обаче тези изменения все още дори не са изготвени и не е известно до каква степен отговарят на изискванията на настоящата препоръка, тази част не може да се счита за изпълнена. Що се отнася до втората част, GRECO взема под внимание изменената процедура за избор на членове на КПК, която предвижда, че кандидатите могат да бъдат номинирани както от членове на парламента, така и от юридически лица с нестопанска цел. Освен това GRECO приветства допълнителните гаранции за политически неутралитет, включени в съответните разпоредби, както и проверката на кандидатите по отношение на тяхната допустимост и качества, възложена на междуинституционалната номинационна комисия. Въпреки че Парламентът изглежда продължава да играе важна роля при избора на комисари на КПК, което не елиминира напълно политическото влияние върху процеса, изискването за мнозинство от две трети от всички членове на Парламента за избор на комисари би могло да осигури по-широк консенсус между политическите групи. Като цяло новата процедура за избор представлява положително развитие в сравнение с предишната система. Въпреки това новият състав на КПК все още не е избран. Поради това предстои да се оцени начинът, по който новите процедури за избор и назначаване на членовете й ще бъдат приложени на практика.

27. GRECO заключава, че препоръка v е частично изпълнена.

Препоръка vi

дейност; да членуват в политическа партия или коалиция, в организация, преследваща политически цели, да упражнява политическа дейност или да извършва други дейности, които засягат нейната независимост.

[7] Властите уточняват, че поради липсата на необходимото парламентарно мнозинство и поредицата от предсрочни парламентарни избори, новите членове на Комисията за противодействие на корупцията все още не са избрани. До избирането на новите си членове Комисията продължава да изпълнява функциите си в предишен състав, както е предвидено в Преходните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията.

28. *GRECO препоръча: i) при встъпване в длъжност и на редовни интервали след това да се осигури специално повишаване на осведомеността/обучение на лицата на висши държавни длъжности по въпроси, свързани с почтеността, включително бъдещия Кодекс за поведение; ii) да се създадат ефективни поверителни консултации за ЛВДД по въпроси, свързани с почтеността, и iii) да се разработи ефективен механизъм за осигуряване на съгласуваност на консултациите между лицата, които отговарят за даването на консултации по етични въпроси.*

29. Във връзка с първата част от препоръката властите заявяват, че след като бъде приет (вж. препоръка iv по-горе), Кодексът за поведение на лицата, заемащи публични длъжности в централното управление, ще изисква от лицата, заемащи публични длъжности, да преминат обучение по въпросите на почтеността при встъпване в длъжност. Що се отнася до втората част, властите съобщават, че КПК предоставя становища по въпроси, свързани с интегритета, по искане на заинтересованите страни[8]. Тези становища не са поверителни и имат за цел да изпълняват функциите по предотвратяване на корупцията във връзка с конфликта на интереси и декларирането на имущество.

30. GRECO приема за сведение предоставената информация. По отношение на първата част от препоръката GRECO отбелязва, че в проекта на Кодекса за поведение на лицата, заемащи публични длъжности, се предвижда обучение за почтеност. Засега обаче такива обучения се предвиждат само при встъпване в длъжност и не се предвижда редовно обучение по отношение на вече заемащите длъжността ЛВДД. Още по-важно е, че разработването на Кодекса за поведение е на много ранен етап и понастоящем не се предвижда специално обучение на ЛВДД по въпросите на почтеността. Що се отнася до втората част, GRECO отбелязва консултативната роля на КПК. Въпреки това, от една страна, КПК все още не е създадена, а от друга страна, нейните становища по въпросите на почтеността не са поверителни. Като цяло, по мнение на GRECO, въпреки че тази функция на КПК има своите достойнства, тя не може да се разглежда като заместител на ефективното поверително консултиране на ЛВДД. И накрая, не беше представена информация във връзка с третата част от тази препоръка.

31. GRECO заключава, че препоръка vi не е изпълнена.

Препоръка vii

32. *GRECO препоръча да бъде извършена независима оценка на практическото прилагане на законодателството относно достъпа до информация и практиките на изпълнителните органи, за да се: i) подобри законодателството, включително неговите механизми и надзор; и ii) сведе използването на изключения или дерогации за удовлетворяване на исканията за обществена информация до строгия минимум, необходим за защита на законните интереси на държавата или на трети страни.*

[8] Според статистическа информация, предоставена от органите, през 2023 г. са дадени 231 становища и отговори от КБК по въпроси, свързани с прилагането на новия Закон за противодействие на корупцията. През 2024 г. са дадени над 90 становища и указания във връзка с новите законови изисквания.

33. Властите твърдят, че мониторингът на информационната политика и практика се извършва както от администрацията чрез годишния доклад за състоянието на администрацията, така и от гражданското общество. Те считат, че прилагането на процедурите за достъп до документи се извършва от съдилищата и следователно се счита за „възможно най-ефективно“. Властите информират също така, че през май 2024 г. Фондация „Програма Достъп до Информация“ (ПДИ) е изготвила анализ на съответствието на българската правна рамка с Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи в рамките на Четвъртия национален план за действие на Глобалното партньорство за открито управление[9].

34. Освен това властите съобщават, че на 29 септември 2023 г. са влезли в сила измененията на Закона за достъп до обществена информация, с които се разширява кръгът на задълженитe да предоставят информация публични субекти, като се предвижда, че „надделяващ обществен интерес“ включва и случаите, когато достъпът до информация се иска за разкриване на корупция и злоупотреба с власт, повишаване на прозрачността и отчетността на публичните органи и субекти, както са определени в този закон (§ 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Закона за достъп до обществена информация). Измененията също така засилиха задължението на публичните органи да публикуват редовно информация на съответните си уебсайтове и да осигуряват свободен достъп до нея, както и разшириха обема на информацията, която се публикува на Платформата за достъп до обществена информация. Освен това Платформата вече позволява подаването на заявления за достъп до обществена информация и до съдебната власт. Накрая, властите отбелязват Наръчника за прилагане на Закона за достъп до обществена информация, публикуван на 5 май 2021 г[10].

35. Освен това властите се позовават на оценките, извършени от ПДИ през 2023 г. и 2024 г., на практическото прилагане на законодателството относно достъпа до информация и практиките на административните структури на изпълнителната власт на централно, регионално и местно равнище, публично-правните институции и независимите органи на власт (обхващащи 562 органа през 2023 г. и 560 органа през 2024 г.).[11] Целта на тези оценки е да се оцени спазването от страна на тези органи на задължението им активно да разкриват обществена информация онлайн и да отговарят на електронни заявления за достъп до информация. Властите посочват, че тези оценки са обхванали Министерския съвет, както и всички министерства и централни правителствени агенции. Резултатите от оценките са част от годишните доклади на ПДИ за достъпа до информация в

[9] Фондация „Програма Достъп до Информация“ (ПДИ) е неправителствена организация, която осъществява независим мониторинг върху прилагането на националното законодателство и практиката по отношение на достъпа до информация в България.

[10] Наръчникът за прилагане на Закона за достъп до обществена информация е достъпен (на български език) на следния линк: https://pitay.government.bg/documents/kak-da-prilagame-zakona-za-dostup-do-obshestvena-informaciya-naruchnik

[11] Оценката за 2024 г. предоставя и класация на местните институции и всички централни органи на изпълнителната власт по отношение на достъпа до информация, достъпна на следния линк: https://data.aip-bg.org/surveys/5KSE24/rankings?d=Y1

България. Проучванията включват и анализ на съдебните дела, заведени срещу решения на съответните държавни органи по Закона за достъп до обществена информация.

36. GRECO приема за сведение предоставената информация. Тя отбелязва с интерес, че е извършена оценка на съответствието на българското законодателство относно достъпа до информация с разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи. Въпреки това тази оценка не е имала за цел да анализира прилагането на съответното българско законодателство на практика. GRECO също така отбелязва, че ПДИ продължава да извършва годишните си оценки на практическото прилагане на законодателството за достъп до информация от централните, регионалните и местните органи на изпълнителната власт в България през 2023 и 2024 г. Тъй като обаче текстът на тези оценки не е предоставен, GRECO не е в състояние да прецени дали те са обхванали практиката на прилагане на законодателството за достъп до информация от централните органи на изпълнителната власт, и дали констатациите им са довели до някакви подобрения в законодателството и механизмите за надзор , както е препоръчано. Прави се позоваване и на Доклада на Европейската комисия за върховенството на закона от 2024 г.[12], в който се посочва, че практиката на активно публикуване на информация на уебсайтовете на институциите продължава, но някои от известните пречки, като например административните откази, все още са налице. GRECO признава, че са предприети важни законодателни и практически стъпки за подобряване на достъпа до обществена информация, по-специално чрез измененията на Закона за достъп до обществена информация и модернизирането на платформата за обществена информация. Въпреки това е необходима повече информация, за да се покаже, че измененията на Закона за достъп до информация са били основани на оценка на практическото му прилагане и че използването на дерогации за удовлетворяване на заявленията за достъп до обществена информация е било ограничено до строгия минимум, необходим за гарантиране на законните интереси на държавата или на трети страни.

37. GRECO заключава, че препоръка vii е частично изпълнена.

Препоръка viii

38. *GRECO препоръча i) систематично да се спазват законоустановените срокове за обществени консултации и да се въведат мерки за предотвратяване на заобикалянето на обичайния период за консултации; ii) да се документира и оповестява законодателен отпечатък, проследяващ основните външни намеси от началото на законодателния процес; iii) да се допускат само ограничени и надлежно обосновани дерогации от правилото за обществени консултации.*

39. Властите посочват, че законовите срокове за обществени консултации се уреждат от Закона за нормативните актове, който предвижда минимум 30 дни за представяне на

[12] Доклад на Европейската комисия за 2024 г. за върховенството на закона, глава за ситуацията с върховенството на закона в България, достъпна на следната връзка: https://commission.europa.eu/document/download/fd6bb85d-4aaa-4c79-88a2-8709edfb2002_en?filename=10_1_58051_coun_chap_bulgaria_en.pdf

предложения и становища по проекта, поставен за обществено обсъждане. В случай на надлежно обосновани извънредни ситуации този срок може да бъде намален на не по-малко от 14 дни. Органите също така заявяват, че съгласно член 34 от Устройствения правилник на Министерския съвет Правната дирекция на Министерския съвет и неговата администрация трябва да изразява становища относно спазването на горепосочените процедури в срок от 14 дни от получаването на документацията относно проекта на нормативен акт и 10 дни за други актове.

40. Освен това властите съобщават, че от 2023 г. администрацията на Министерския съвет е въвела практика, според която Правната дирекция издава становище относно съответствието на проектите на закони със законоустановените срокове за обществено обсъждане. Органите добавят, че поради значителния брой[13] на приетите неприсъствено[14] от Министерския съвет нормативни актове, администрацията понастоящем работи по изменение на Устройствения правилник на Министерския съвет, така че да се гарантира спазването на законоустановените срокове за обществено обсъждане, приложими към проектите на актове, внесени за неприсъствено приемане. И накрая, властите съобщават, че напоследък се наблюдава тенденция към подобряване на сроковете за провеждане на обществените консултации и на пълнотата на документите, които трябва да бъдат публикувани.[15] Така процентът на проектите на актове, за които са били предвидени по-малко от 30 дни за обществени консултации, е намалял от 31 % през 2022 г. на 24 % през 2023 г.

41. GRECO приема за сведение предоставената информация. По отношение на първата част от препоръката тя отбелязва практическите усилия на властите да гарантират спазването на 30-дневния законов срок за консултации, включително по отношение на проектите на актове, внесени за приемане от Министерския съвет неприсъствено. Въпреки това GRECO би трябвало да може да се запознае с текста на проекта за изменение на Процедурния правилник на Министерския съвет, който се подготвя в момента, за да може да оцени тяхното значение и въздействие върху изпълнението на настоящата препоръка. Въпреки че броят на проектите на нормативни актове, за които са били предвидени по-малко от 30 дни за обществено обсъждане, е намалял от 2022 г. до 2023 г., GRECO счита, че последователността на прилагане на тази практика може да бъде оценена само с течение на времето, на фона на достатъчно статистически данни. Що се отнася до втората част, информацията, предоставена от органите, не предполага никакви нови развития. Споменава се необходимостта от документиране и оповестяване на основните намеси по време на разработването на проектозаконодателството, изхождащо от изпълнителната власт (вж. също параграф 70 от доклада за оценка). В това отношение правната рамка, описана от властите, остава същата, каквато е била по време на оценката. Що се отнася до третата част, не беше предоставена нова информация

[13] Според статистическа информация, предоставена от властите, през 2023 г. Министерският съвет е приел неприсъствено 83 акта от общо 1309 акта, приети през тази година от Министерския съвет.
[14] Възможност, предвидена в чл.7, ал.3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.
[15] Съгласно годишните доклади за оценка на въздействието, съдържащи изводи за качеството на обществените консултации и методически указания на министерствата.

относно по-нататъшното ограничаване на дерогациите от правилото за обществени консултации само до надлежно обосновани обстоятелства. На този етап тази препоръка не може да се счита за изпълнена, дори частично.

42. GRECO заключава, че препоръка viii не е изпълнена.

Препоръка ix

43. GRECO препоръча i) да се въведат правила за това как лицата, заемащи висши държавни длъжности, влизат в контакти с лобисти и други трети страни, които се стремят да влияят върху законодателната и друга дейност на правителството; и ii) систематично да се оповестява достатъчно информация за целта на тези контакти, както и самоличността на лицето(ата), с което(ито) (или от чието име) е проведена срещата(ите), и конкретния предмет на обсъждането.

44. Властите съобщават, че през 2023 г. в Министерството на правосъдието е създадена междуведомствена работна група, която да изготви концептуален документ за регулиране на лобистките дейности. В периода 17 ноември - 18 декември 2023 г. проектът на Концепция за регулиране на лобистката дейност в Република България е предоставен за обществено обсъждане на уебсайта на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации и е изпратен на Европейската комисия и ОИСР за становище. На 20 март 2024 г. проектът на Концепция е разгледан от Министерския съвет и е публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието. През април 2024 г. проектът на Концепция беше изпратен за разглеждане и на Съвета за развитие и на Съвета за развитие на гражданското общество.

45. Според властите концепцията предвижда признаване на лобирането за законна дейност и установяване на законови разпоредби, които да включват определения; държавни служители, които са адресати на лобистки дейности; законодателен отпечатък; регистър за прозрачност; календар на срещите на лицата, заемащи публични длъжности, които са адресати на лобистки дейности; приемане на етични правила за поведение; независим и разполагащ с достатъчно ресурси орган, който да отговаря за функционирането на регистъра на лобистите, да следи за прилагането на законовите разпоредби и да налага санкции за нарушения; финансиране на дейности в обхвата на концепцията; административна отговорност - субекти, основания и процедура за прилагане. Съгласно Концепцията функциите по регистрация, контрол и налагане на административни санкции на лицата, извършващи лобистка дейност, се възлагат на председателя на Сметната палата, като се отчита и необходимостта от укрепване на финансовите и административните ресурси на тази служба с оглед на тези нови функции.

46. GRECO приема за сведение предоставената информация. Изготвянето и публикуването на Концепцията за регулиране на лобистката дейност в България, предвиждаща специален закон за регулиране на лобизма, е стъпка в правилната посока. Въпреки това проектът на закон за лобирането все още не е в процес на изготвяне. GRECO подчертава необходимостта да се гарантира, че всяко ново законодателство

относно лобирането съдържа правила, регулиращи ангажираността на ЛВДД с лобисти и други трети страни, които се стремят да повлияят на вземането на решения в изпълнителната власт. Не по-малко важно е да се гарантира, че информацията за целта на тези контакти, самоличността на лицата, с които са се срещнали, и темите на тези срещи се оповестяват систематично. Тъй като законодателната и политическата работа в тази област е в начален етап, GRECO ще преразгледа изпълнението на тази препоръка, след като бъде постигнат по-нататъшен осезаем напредък.

47. GRECO заключава, че препоръка ix не е изпълнена.

Препоръка x

48. *GRECO препоръча да се осигури достатъчна функционална независимост на вътрешните инспекторати, за да могат тези звена да изпълняват ефективно ролята си за предотвратяване и разкриване на нарушения на интегритета и други нередности в съответните изпълнителни органи, включително когато тези нередности могат да включват лица, на които са поверени висши държавни длъжности.*

49. Властите твърдят, че на 23 януари 2024 г. министър-председателят е създал междуинституционална работна група, която да изготви предложения за изменение и допълнение на Закона за администрацията във връзка с разпоредбите му, уреждащи вътрешните инспекторати. Проектът за изменения, изготвен от работната група, предвижда, че ръководителите и другите членове на политическите кабинети, главните секретари и служителите на съответната администрация не могат да се намесват в оперативната самостоятелност на съответните инспекторати. Допълнителните мерки включват назначаването и освобождаването на ръководителя на инспектората да се извършва от съответния министър след писмено съгласие на министър-председателя въз основа на мотивирано искане. Според проекта за изменения министър-председателят не може да откаже назначаването на кандидат, предложен за назначаване, стига той да отговаря на изискванията. Властите съобщават, че проектоизмененията са предадени на ръководителите на инспекторатите за консултация. Освен това властите съобщават, че ще бъдат направени изменения в Закона за държавния служител, съгласно които органът по назначаването вече няма да може да делегира правомощията си по отношение на държавната служба на служители от звената на негово пряко подчинение. И накрая, предвижда се изменение на Административно-процесуалния кодекс в смисъл, че неспазването на препоръките, издадени от инспекторатите и одобрени от съответния орган, ще води до административна отговорност.

50. GRECO приема за сведение предоставената информация. Предвидени са някои изменения за укрепване на независимостта на вътрешните инспекторати, което е в правилната посока. Въпреки това процесът на изготвяне на проектите е все още в начален етап.

51. GRECO заключава, че препоръка x не е изпълнена.

Препоръка xi

52. *GRECO препоръча да се изготвят правила за подаръците и другите облаги за лицата, заемащи висши държавни длъжности, които да ги задължават да декларират приетите подаръци и други облаги, и тази информация да бъде публично достъпна.*

53. Властите съобщават, че правилата относно подаръците и другите облаги за лицата, заемащи висши ръководни длъжности, ще бъдат включени в Кодекса за поведение на лицата, заемащи публични длъжности в централното управление, след като бъде приет. Органите съобщават също така, че Законът за противодействие на корупцията предвижда някои правила относно декларирането на разходи за обучение, пътуване и други плащания на стойност над 1 000 лева (около 511 евро), направени със съгласието и в полза на лицето, заемащо публична длъжност, или на свързани с него лица, когато те не са платени от тях самите, от публични средства или от средства на институцията, която лицето представлява.

54. GRECO приема за сведение предоставената информация. Въпреки че са предприети някои стъпки по отношение на проучването на добрите практики за деклариране на подаръци и облаги от страна на ЛВДД в някои други държави - членки на GRECO, и се подготвя проект на Кодекс за поведение на лицата, заемащи публични длъжности (вж. параграф 20 по-горе), все още не са предприети конкретни стъпки, свързани с тази препоръка. Освен това GRECO посочва, че е важно да се гарантира, че всички нови правила относно подаръците и другите облаги следва да бъдат изготвени така, че да обхващат всички категории ЛВДД, включително министри, главни секретари и членове на политически кабинети.

55. GRECO заключава, че препоръка xi не е изпълнена.

Препоръка xii

56. *GRECO препоръча да се гарантира, че i) декларациите за доходи, имущество и интереси, подавани от лицата, заемащи висши държавни длъжности, са обект на задълбочен, проактивен и съществен механизъм за контрол, свързан с режим на прилагане; ii) на органите, отговарящи за тази задача, се предоставят достатъчно човешки и финансови ресурси; и iii) изготвят се изчерпателни статистически данни за резултатите от този контрол, които се предоставят на обществеността.*

57. Властите информират, че новият Закон за противодействие на корупцията е разширил обхвата на длъжностните лица, от които се изисква да подават декларации за имущество и интереси, като е включил нови категории държавни служители, като например членовете на политическите кабинети, различни от заместник-министрите и ръководителите на политическите кабинети, и съветниците към политическите кабинети (съгласно параграф 2 от допълнителните разпоредби на закона), ръководители на органи за управление и контрол на търговски дружества с държавно или общинско участие, представители на държавата или общините в такива юридически лица, началници на регионални управления на образованието, директори на регионални дирекции и директори на териториални служби за сигурност (съгласно член 6 от Закона). Образецът на декларацията също беше актуализиран в съответствие с новите законови изисквания.

Властите съобщават също така, че съгласно новия антикорупционен закон всички лица, които подлежат на подаване на декларации, трябва да декларират и имуществото и интересите на своите съпрузи или на лицата, които се намират във *фактическо* съжителство с тях, както и на непълнолетните деца, които живеят с тях, и че декларациите ще бъдат публикувани онлайн[16].

58. Според властите до 15 май 2024 г. около 15 300 души е трябвало да подадат годишна декларация, като по-голямата част от тях са били кметове и общински съветници, избрани през октомври 2023 г. Според статистическата информация през 2023 г. са извършени около 523 проверки, свързани с длъжностни лица, които не са подали декларации в срок, и са изпратени 468 уведомления до Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество за започване на разследвания по отношение на тези длъжностни лица. През 2023 г. съществуващата преди това Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество е изпратила на Националната агенция за приходите информация относно 10 декларации, които не са били коригирани и в които е установено несъответствие. През 2023 г. са изпратени общо 3612 уведомителни писма, а досега през 2024 г. - още 2565 уведомителни писма. Дирекция „Публичен регистър“ извърши 12 057 проверки на декларациите за имущество и интереси, а през първата половина на 2024 г. са извършени още 1292 такива проверки. Що се отнася до санкциите, през 2023 г. са издадени около 166 наказателни постановления, с които са наложени глоби в размер на 102 900 лева (около 52 600 евро), а до 31 май 2024 г. са издадени още 136 наказателни постановления, с които са наложени глоби в размер на 166 700 лева (около 85 232 евро).

59. Според властите проверките на декларациите продължават да се извършват в съответствие с вътрешните правила на КПК. По-специално, в съответствие с методите за проверка на декларациите, предвидени в Закона за противодействие на корупцията, КПК извършва цялостна проверка на информацията, съдържаща се в декларациите, като я сравнява с информацията, налична в други бази данни на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, съдебните органи и други институции.[17] Що се отнася до персоналния състав на КПК, властите заявяват, че въпреки четирите парламентарни избори и последвалите промени в състава на правителството през последните две години са положени последователни усилия, за да се гарантира, че предишната комисия и новата КПК разполагат с достатъчно човешки ресурси, за да продължат да изпълняват задачите си, по-специално да приемат, обработват и проверяват декларации. Властите посочват, че продължават конкурсите за набиране на персонал за попълване на свободните длъжности в КПК и че правителството е удовлетворило искането за увеличаване на нейния бюджет за 2024 г.

[16] Декларациите за доходи, имущество и интереси на лица, заемащи публични длъжности, включени в списъка по чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията, могат да бъдат прегледани на интернет страницата на Комисията за противодействие на корупцията, както следва: https://register.caciaf.bg/

[17] КПК има пълен достъп до регистри и информационни системи на Имотния регистър, Търговския регистър, Регистъра на МПС, Централния кредитен регистър, Регистъра на Националната агенция за приходите, базата данни на Географските и информационните системи, Агенцията по кадастъра и регистъра на Българската народна банка.

60. GRECO приема за сведение предоставената информация. Тя отбелязва, че структурата и функционирането на КПК, основният орган, отговарящ за получаването, проверката и публикуването на декларациите за имущество и интереси, са се развили значително след оценката. GRECO отбелязва също така, че обхватът на лицата, които трябва да подават декларации за имущество и интереси, е разширен и изрично включва членовете на политическите кабинети, което следва да се приветства. По отношение на първата част от препоръката GRECO отбелязва, че значителен брой декларации се проверяват от КПК чрез кръстосана проверка на информацията, съдържаща се в други публични бази данни. Макар че това трябва да се приветства, GRECO припомня, че по време на оценката документалните проверки не бяха считани за достатъчно изчерпателни, тъй като в някои случаи съществените несъответствия между декларираната информация и фактическото положение са останали незабелязани в миналото (вж. параграф 111 от доклада за оценка). В допълнение към редовните кръстосани проверки на информацията GRECO счита, че е целесъобразно да се прилагат проактивни методи за проверка, като например посещения на място от страна на КПК.

61. Що се отнася до втората част, въпреки продължаващия процес на набиране на допълнителен персонал в КПК и увеличаването на бюджета ѝ за 2024 г., предоставената информация не позволява да се заключи, че новата КПК вече разполага с адекватни човешки и финансови ресурси, които да позволят ефективното изпълнение на задълженията ѝ по отношение на проверката на декларациите за имущество и интереси. Въпреки че GRECO признава усилията на властите за набиране на персонал за КПК, процесът все още не е завършен. Нещо повече, фактът, че трите комисари все още не са избрани[18] (вж. параграф 25 по-горе), поражда съмнения дали този нов орган може да се счита за напълно функционален. Следователно тази част от препоръката изисква допълнителни усилия за ефективното ѝ изпълнение.

62. Накрая, във връзка с третата част от препоръката GRECO признава предприетите от КПК стъпки за събиране и публикуване на статистически данни относно получените декларации за имущество и интереси, извършените проверки и установените нарушения. Тя отбелязва със задоволство, че тази информация е включена в годишните доклади на КПК, публикувани онлайн. По този начин тази част от препоръката е изпълнена.

63. GRECO заключава, че препоръка xii е частично изпълнена.

Препоръка xiii

64. *GRECO препоръча да бъде въведен ефективен механизъм, който да гарантира, че i) системно се провеждат активни разследвания и ефективно наказателно преследване на корупционни престъпления, в които са замесени лица, заемащи висши държавни длъжности; ii) премахват се процесуалните пречки, които затрудняват или*

[18] Въпреки чл. 7, ал. (1) от Преходните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията, който гласи, че *„в тримесечен срок от влизането в сила на този закон Народното събрание избира членовете на Комисията за противодействие на корупцията.”*

възпрепятстват наказателните разследвания и производства по такива дела; и iii) за такива престъпления се налагат ефективни и пропорционални наказателни санкции.

65. Във връзка с първата част от препоръката българските власти съобщават, че в новия Закон за противодействие на корупцията е дадено определение за корупция[19] и е предвидено, че разследванията на корупционни престъпления, евентуално извършени от лица, заемащи публични длъжности, се провеждат от разследващите инспектори на КПК. Тази задача е възложена на Специализираната дирекция „Противодействие на корупцията“ на КПК, а условията за нейната разследваща дейност са определени в глава девета от Закона за противодействие на корупцията (членове 100-111). Органите посочват, че тези разследвания трябва да се извършват при взаимодействие и надзор от страна на прокуратурата и Европейската прокуратура, когато е уместно.[20] Законът за противодействие на корупцията също така предвижда, че при упражняване на правомощията си разследващите инспектори вземат решения въз основа на вътрешното си убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по досъдебното производство, ръководейки се от закона (член 19, алинея (5).

66. Освен това органите се позовават на измененията в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), които предвиждат, че отказът на прокурора да образува наказателно производство за някое от престъпленията, свързани с корупция, се съобщава на КПК, която може да обжалва този отказ пред съда в 14-дневен срок от уведомяването.[21] Решението на първоинстанционния съд, което следва да бъде взето не по-късно от един месец от обжалването, може да подлежи на съдебен контрол пред апелативния съд в седемдневен срок от съобщаването му. Решението на апелативния съд е окончателно.

67. Освен това властите информират за измененията на Конституцията на България, приети през декември 2023 г., с които, *наред с другото*, се въвеждат структурни промени във Висшия съдебен съвет.[22] Властите съобщават, че някои от тези изменения са били

[19] Чл. 3, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията гласи, че *„... корупция е ситуация, при която лице, заемащо публична длъжност по чл. 6, ал. 1, извърши престъпление по чл. 201, чл. 202, ал. 1 и (2), член 203, параграф 1, член 219, параграфи 3 и 4, членове 220, 224, 225б, 225в, 254а, чл. 254б, ал. 2, чл. 282, 282а, 283, 283а, 283б, чл. 294, ал. 307 и 387, ал.3 от Наказателния кодекс, както и всяко друго престъпление, извършено във връзка с изброените по-горе.”*

[20] При разследване на престъпления, попадащи в компетенциите на Европейската прокуратура, разследващите инспектори трябва да си сътрудничат с европейските разследващи прокурори, съгласно споразумение между председателя на КПК и европейския делегиран прокурор.

[21] По-конкретно, чл.213б, ал.1 от НПК предвижда, че когато прокурорът откаже да образува наказателно производство за престъпление по членове от Наказателния кодекс, включени в определението за корупция, както и всяко друго престъпление, извършено във връзка с тези престъпления от заемащите публични длъжности, копие от разпореждането за отказ да се изпрати на КБК, която може да обжалва разпореждането пред съответния първоинстанционен съд в 14-годишен срок. дни от получаване на копието.

[22] По-конкретно, след измененията Висшият съдебен съвет се преструктурира в две отделни организации: Висш прокурорски съвет и Висш съдебен съвет, които упражняват правомощията си самостоятелно и чрез Общо събрание. Висшият прокурорски съвет се състои от 10 члена: главен прокурор, двама членове, избрани от прокурори, един член, избран от следователи, и шестима членове, избрани от Народното събрание. Висшият съдебен съвет се състои от 15 членове, включително председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, осем членове, избрани пряко от съдиите от всички съдилища, и петима членове, избрани от Народното събрание от двама членове.

успешно оспорени пред Конституционния съд в решението му от 26 юли 2024 г. Властите обаче посочват, че разпоредбите, обявени за противоконституционни, не са пряко свързани с настоящата препоръка. Освен това чрез измененията на Наказателно-процесуалния кодекс и Закона за съдебната власт е въведен механизъм за отчетност и наказателна отговорност на главния прокурор и неговите заместници. Освен това властите информират, че на 15 декември 2022 г. главният прокурор е дал указания на административните ръководители на прокуратурите да предприемат допълнителни мерки за подобряване на организацията, пълнотата и своевременността на разследванията на престъпления, свързани с подкупи. На същата дата главният прокурор е разпоредил, че за всяка информация, открита в медиите от говорителите на районните или окръжните прокуратури, която предполага, че е възможно да е извършено престъпление, следва да бъдат уведомявани административните ръководители на съответните прокуратури. Освен това на 10 юли 2023 г. главният прокурор е одобрил насоки за организиране на работата по преписки и досъдебни производства, образувани за изпиране на пари и финансиране на тероризма. И накрая, през 2023 г. Националната следствена служба е актуализирала Методиката за разследване на престъпления, свързани с подкуп.

68. По отношение на <u>втората част</u> от препоръката властите съобщават, че през 2023 г. е създадена междуинституционална работна група, която да изготви изменения на НПК с цел намаляване на процесуалните пречки пред наказателното разследване и наказателното преследване.[23] През януари 2024 г. проектът за изменения на НПК беше предоставен за обществено обсъждане.[24] Властите посочват, че за момента разглеждането на тези проекти за изменения е спряно поради концептуални трудности, свързани с разпоредбите, криминализиращи тероризма.

69. Що се отнася до <u>третата част</u>, властите съобщават, че КПК е образувала досъдебно производство и са повдигнати обвинения за корупционни престъпления, вероятно извършени от лица, заемащи публични длъжности. Предоставените от органите статистически данни сочат, че през 2023 г. са били проведени около 622 досъдебни производства за корупционни престъпления, от които 244 са били по отношение на лицата, посочени в член 6, параграф 1 от Закона за противодействие на корупцията.[25] През същата година са образувани нови производства по 187 случая, от които 55 по отношение на длъжностни лица по чл. 6, ал. 1 от Закона за противодействие на

мнозинство от трети за четиригодишен мандат. Освен това с промените се предоставя правомощието на президента на България да назначава главния прокурор по предложение на Висшия прокурорски съвет за петгодишен мандат без право на подновяване, както и правомощието да освобождава главния прокурор от длъжност препоръката на Висшия прокурорски съвет.

[23] Също така в контекста на справянето с някои от препоръките, отправени към България от MONEYVAL в неговия пети доклад за кръг от оценка от 18 май 2022 г.

[24] По-конкретно, предлага се изменение на чл. 234 от НПК относно сроковете за разследване, така че сроковете за разследване да бъдат диференцирани по отношение на леки и тежки престъпления съответно на 3 и 6 месеца с възможност за удължаване с наблюдаващия прокурор на 6 и 12 месеца. Предлага се и изменение на чл.163, ал.7 от Закона за премахване на изискването компютърната информация да се записва на хартиен носител.

[25] Тези данни включват престъпления, извършени от висши държавни служители и други лица, заемащи висши длъжности в държавни и общински институции.

корупцията. Що се отнася до присъдите и санкциите, през 2023 г. общо 33 държавни служители са осъдени за корупционни престъпления, от които 24 са осъдени на лишаване от свобода (едно ефективно изтърпяно, 23 условно), 14 са санкционирани с глоби, петима са поставени под пробация, а на други 14 лица са наложени други санкции.

70. GRECO приема за сведение предоставената информация. Що се отнася до първата част на препоръката, GRECO взема под внимание новата разследваща функция, възложена на КПК под надзора на прокуратурата. GRECO отбелязва също така, че измененията на Конституцията от 2023 г., предвиждащи два отделни съвета за съдебната власт и прокуратурата, както и измененията на правилата за назначаване и освобождаване на главния прокурор, са били обявени за противоконституционни. Въпреки че тези промени не са пряко свързани с настоящата препоръка, техният ефект може да засили реакцията на наказателното правосъдие по отношение на корупционните престъпления. В това отношение GRECO се позовава на цялостната положителна оценка, дадена на реорганизацията на Висшия съдебен съвет от Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианската комисия).[26] Разследващите функции на КПК са въведени едва наскоро. Ефективността на наказателното правосъдие по отношение на корупционните престъпления, в които са замесени ЛВДД, трябва да бъде доказана с течение на времето чрез конкретни примери за разследвания, наказателни преследвания и осъдителни присъди. Засега примерите, предоставени от органите, са ограничени в това отношение. Що се отнася до втората част, GRECO отбелязва, че се подготвят изменения на НПК, за да се улеснят наказателните разследвания и наказателното преследване, включително за корупция, но по-нататъшното разглеждане на тази обещаваща инициатива беше отложено. Що се отнася до третата част, GRECO изразява задоволство от факта, че се събират статистически данни за наказателното преследване и осъждането на лица, заемащи публични длъжности, за корупционни престъпления. Преобладаващата част от наложените санкции обаче са условни, което повдига въпроси относно тяхната ефективност.

71. GRECO заключава, че препоръка xiii е частично изпълнена.

Предотвратяване на корупцията и насърчаване на почтеността в правоохранителните органи

Препоръка xiv

72. *GRECO препоръчва: (i) в закона да се предвиди и да се гарантира на практика достатъчна оперативна независимост на полицията спрямо Министерството на*

[26] По-конкретно, Венецианската комисия в становището си относно проекта за промени в Конституцията на България, прието на нейната 136-та пленарна сесия на 6-7 октомври 2023 г. (CDL-AD(2023)039), счита, че *„Един от ключовите компоненти на процеса на реформа е легитимен опит за цялостна трансформация на държавната прокуратура, с цел подобряване на нейната ефективност и отчетност, както и функционалната автономия на отделните прокурори.“ Становището също заключава, че „проектът за промени в Конституцията създава конституционна основа за специфични правила за разследване на главен прокурор, позволявайки създаването на специфичен механизъм за независимо наказателно преследване, като част от прилагането на общите мерки, изисквани от Комитета на Министри след решенията на ЕСПЧ по делото Колеви и други срещу България.“*

вътрешните работи; и (ii) като основно правило, отделните указания към полицията да бъдат надлежно документирани в писмена форма.

73. Властите съобщават, че на 14 юни 2023 г. в Министерството на вътрешните работи е одобрен План за изпълнение на препоръките на GRECO по отношение на правоохранителните органи. По силата на плана са създадени пет различни работни групи за изпълнение на отделните препоръки на GRECO. На 19 юли в МВР е създадена работна група, която да анализира действащото законодателство по отношение на оперативната независимост на полицията и документирането на отделните указания към полицията в писмена форма, както и рисковете за почтеността след приключване на работа (препоръка xxv по-долу) и да оцени евентуалната необходимост от внасяне на изменения. Анализът, извършен от работната група, стигна до заключението, че разпределението на правомощията между политическото и професионалното ръководство на министерството е ясно регламентирано: министърът определя мисията и визията за развитието на министерството, поставя целите и определя основните краткосрочни и дългосрочни приоритети и задачи. Генералният секретар, от друга страна, осъществява оперативното управление на министерството и пряко контролира и координира основните дейности на различните структури с полицейски правомощия. Властите припомнят принципите на полицейската дейност, съдържащи се в съответните законови разпоредби, в т.ч. независимост, законност, честност, почтеност, безпристрастност и политически неутралитет (Закон за МВР, Етичен кодекс на държавните служители в МВР, НПК и др.) Освен това, работната група изготви проект за допълнение[27] към Закона за Министерството на вътрешните работи с оглед на по-нататъшното укрепване на оперативната независимост на полицията. Властите посочват, че се очаква тези изменения да бъдат внесени в парламента в близко бъдеще.

74. Що се отнася до втората част от препоръката, властите се позовават на Вътрешните правила за организацията на документооборота в МВР от 2017 г., според които във всички постъпващи в МВР документи следва да се посочват писмено последващите действия, които следва да се предприемат във връзка с тях, структурата/структурите/длъжностите/името на изпълнителя/изпълнителите, задачата/задачите/дейностите, които следва да се предприемат, срокът за изпълнение, както и датата и подписът на ръководителя.

75. GRECO взема под внимание предоставената информация. Що се отнася до първата част на препоръката, досега не са въведени нови разпоредби, които да гарантират оперативната независимост на полицията в отделни случаи спрямо Министерството на вътрешните работи (вж. параграф 124 от доклада за оценка). GRECO признава предприетите от властите стъпки за въвеждане на изменения в Закона за Министерството на вътрешните работи, но законодателният процес е на много ранен етап и проектът дори не е разгледан от правителството. Що се отнася до втората част, предоставената информация не отговаря напълно на разглеждания въпрос, тъй като се

[27] Предложеното изменение гласи: „Дейността на полицейските органи се основава на принципа на оперативна независимост и се ръководи от законите. Тя се осъществява при спазване на принципите по чл. 3 [от ЗМВР]“.

ограничава до документи, адресирани до министерството. Целта на препоръката е да се гарантира, че всички отделни инструкции, адресирани до полицията от политическо ниво, се документират в писмен вид. Засега не е предоставена информация, която да доказва, че това е така.

76. GRECO заключава, че препоръка xiv не е изпълнена.

Препоръка xv

77.*GRECO препоръчва: (i) да се извърши обширен анализ на правната рамка и практиката на небюджетното (включително частно) спонсорство и даренията към Министерството на вътрешните работи/полицията и различните структурирани образувания, и в светлината на констатациите, направени от него, да се установят ясни правила за отказ от частни дарения и/или, като минимум, за премахване на рисковете от конфликти на интереси и корупция в това отношение; (ii) систематично да се публикува информация относно даренията и спонсорството, получени от полицията, като се посочват естеството и стойността на всяко дарение, както и самоличността на дарителя.*

78. Властите заявяват, че през 2023 г. Министерството на вътрешните работи е извършило анализ на съществуващите разпоредби относно приемането на дарения и процедурите за осигуряване на прозрачност и отчетност в това отношение. На 14 юли 2023 г. министърът на вътрешните работи е издал нови Вътрешни правила за реда и условията за сключване на договори за дарения, получаване и управление на дарения. Новоприетите Вътрешни правила предвиждат даренията да бъдат отказвани в случай на съмнение за моралността на получаването им, независимо дали формално отговарят на всички нормативни изисквания за законност и допустимост. Така например не се приемат дарения, когато противоречат на морала и добрите нрави, предполагат получаване на материални или нематериални облаги от дарителя или поради естеството си биха могли да попречат на осъществяването на основните дейности на МВР; когато дарителят извършва стопанска дейност чрез дарения; когато даренията са имущество с условия за използването му или за използването на приходите от него; когато волята на дарителя не може да бъде изпълнена. Освен това в министерството е създадена постоянна централна комисия за разглеждане и одобряване на договорите за дарения. Министерството поддържа регистър на даренията, който съдържа номера и датата на сключения договор за дарение, дарителя, получателя, предмета на дарението и неговата стойност в левове. Накрая, Комисията представя на министъра годишни доклади за дейността си. Властите посочват, че електронната версия на регистъра на даренията, приемани от Министерството на вътрешните работи, е достъпна на интернет страницата на министерството[28] . Властите се позовават и на член 139 от Закона за Министерството

[28] Регистърът за даренията на МВР, приемани от МВР, е достъпен чрез следната връзка:
Вътрешни правила за реда и условията за сключване на договори за дарения, получаване и управление на дарения в МВР (mvr.bg)

на вътрешните работи, който установява обща забрана за получаване на дарения, освен в изрично посочените в закона случаи[29] .

79. GRECO взема под внимание предоставената информация. Що се отнася до първата част на препоръката, GRECO приветства анализа, извършен от министерството, относно разпоредбите за получаване на дарения. Въпреки че частните дарения не са изоставени, бяха приети нови правила, които ясно да определят какви видове дарения е допустимо да бъдат приемани от Министерството на вътрешните работи и при какви обстоятелства даренията следва да бъдат отказвани. От това следва, че първата част от препоръката е изпълнена. Що се отнася до втората част, GRECO приветства създаването на нова структура за разглеждане на проектите на договори за дарения, която редовно докладва на министъра, както и създаването на регистър на даренията с електронна версия, достъпна за обществеността. От това следва, че изискванията на тази част от препоръката също са изпълнени.

80. GRECO заключава, че препоръка xv е изпълнена задоволително.

Препоръка xvi

81. *GRECO препоръчва да се предприемат специални мерки за засилване на представителството на жените на всички равнища в полицията, включително на висши длъжности.*

82. Властите съобщават, че през януари 2024 г. министърът на вътрешните работи е одобрил План за засилване на представителството на жените на всички нива в полицията за периода 2024-2026 г., в който са предвидени мерки в областта на образованието, връзките с обществеността и управлението на човешките ресурси. Министерството предвижда също така да извършва ежегоден анализ на съотношението между жените и мъжете в различните структури с полицейски функции, за да идентифицира областите, в които е налице недостатъчно представителство с цел предлагане на мерки за постигане на баланс между половете. Освен това са изготвени насоки за осигуряване на равенство между половете при конкурсните процедури за назначаване и повишаване в структурите на министерството чрез засилване на участието на жените в комисиите за подбор и други мерки. Властите съобщават още, че е направено предложение за увеличаване на квотата за прием на жени курсанти в Факултет „Полиция“ на Академията на Министерството на вътрешните работи за следващата академична година. Що се отнася до жените, които към настоящия момент заемат ръководни длъжности в полицията, понастоящем общото представителство на жените ръководители в полицията е 8,9 %, като най-голямо е то в

[29] Тези изключения, предвидени в член 249, ал. 9 от Закона за Министерството на вътрешните работи, са следните:
- изпълнението на международни договори, по които Република България е страна;
- ролята на дарителя - дарението е допустимо само когато дарителят е община, държавна структура, държавно предприятие или търговско дружество със 100% държавно участие, както и когато дарителят е чуждестранен държавен орган или орган или институция на Европейския съюз или международна организация;
- предмета на дарението: дарения се допускат само под формата на книги, научна литература или учебни материали, необходими за подготовката на служителите на министерството.

секторите за борба с престъпността на непълнолетните (14,3 % до 37,5 %) и граничния контрол (19,5 % до 21,9 %).

83. GRECO взема под внимание предоставената информация. GRECO приветства новоприетия план за засилване на представителството на жените на всички нива в полицията за периода 2024-2026 г., както и насоките за засилване на представителството на жените в процедурите за назначаване и повишаване в министерството. Предложението за увеличаване на квотата за прием на жени кадети във факултет „Полиция“ също е окуражаващо. GRECO призовава властите да го прилагат последователно за предстоящите академични години, тъй като то действително би могло да осигури по-голямо представителство на жените в полицейските структури. GRECO припомня, че следва да се положат усилия и за засилване на представителството на жените на висши длъжности в полицията, което към момента е много ниско. При все това GRECO е удовлетворена, че мерките, които вече са предприети от властите, отговарят на изискванията на настоящата препоръка.

84. GRECO заключава, че препоръка xvi е изпълнена задоволително.

Препоръка xvii.

85. *GRECO препоръчва да се създаде специална антикорупционна стратегия (или еквивалентен документ) за полицията като допълнение към Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията, придружена от план за действие по нейното изпълнение.*

86. Властите съобщават, че на 9 февруари 2024 г. министърът на вътрешните работи е утвърдил Антикорупционния план на Министерството за 2024 г. Антикорупционният план предвижда общи, хоризонтални мерки, както и специфични мерки, като ротация на служителите, предоставящи административни услуги, проверки на декларациите на служителите на ръководни длъжности в министерството относно евентуални несъвместимости, дейности за образование и обучение и др.[30] Според властите годишните антикорупционни планове и докладите за тяхното изпълнение се публикуват онлайн. Освен това властите заявяват, че Министерството на вътрешните работи планира да изготви Концепция за противодействие на корупцията в министерството въз основа на целите, заложени в Националната антикорупционна стратегия (2021-2027 г.) Концепцията ще определи средносрочни цели в областта на превенцията и противодействието на корупцията в Министерството на вътрешните работи и ще се основава на оценка на риска, която ще бъде извършена в съответствие с Методиката за оценка на корупционните рискове в Министерството, одобрена през юли 2024 г. (вж. препоръка xviii по-долу). Освен това властите заявяват, че Министерството на вътрешните работи изпълнява годишни планове за борба с корупцията, за да изпълни

[30] Включително [обучение] по въпросите на предотвратяването на корупцията в Академията на МВР с участието на служители от специализираните структури (Дирекция „Вътрешна сигурност“, Инспекторат, Дирекция „Човешки ресурси“) и опреснителни обучения по приложимото законодателство (Закон за държавния служител, Кодекс на труда; Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация, Етичен кодекс на държавните служители в МВР, Правила за организация на работата в МВР и др.).

ангажиментите, заложени в Националната стратегия за борба с корупцията за периода 2021-2027 г. Изпълняват се специфични мерки в областите с висок корупционен риск, като например пътния контрол, граничния контрол, регистрационните режими, обществените поръчки и т.н., както и общи и хоризонтални мерки за превенция и противодействие на корупцията.

87. GRECO взема под внимание предоставената информация. Тя отбелязва, че макар изготвянето на Концепция за противодействие на корупцията в Министерството на вътрешните работи да е обещаваща инициатива, не е възможно да се определи до каква степен този документ ще представлява антикорупционна стратегия за полицията. Изпълнението на годишните планове за борба с корупцията от страна на министерството беше взето предвид по време на оценката (вж. параграф 134 от Доклада за оценка), но беше препоръчано създаването на специална стратегия за борба с корупцията за полицията, тъй като тя ще подчертае и организационната идентичност на полицията в България. Засега, въпреки, че се извършват някои подготвителни действия, този пропуск не е отстранен.

88. GRECO заключава, че препоръка xvii не е изпълнена.

Препоръка xviii

89. *GRECO препоръчва в Министерството на вътрешните работи да бъде извършена цялостна оценка на риска в областите и дейностите, застрашени от корупция, за да се идентифицират проблемите и нововъзникващите тенденции и резултатите от оценката да послужат като основа за разработването на специална антикорупционна стратегия на полицията.*

90. Властите съобщават, че на 4 юли 2024 г. министърът на вътрешните работи е утвърдил Методика за оценка и управление на корупционния риск в Министерството на вътрешните работи. Методиката е изготвена от междуведомствена работна група на министерството с участието на представители на Комисията за противодействие на корупцията. Оценката на риска, която ще бъде извършена въз основа на Методиката за оценка, ще послужи за основа на Концепцията за противодействие на корупцията в министерството, която се предвижда да бъде изготвена в близко бъдеще (вж. параграф 85 по-горе).

91. GRECO взема под внимание предоставената информация. Тя отбелязва одобрената методика за оценка на риска за Министерството на вътрешните работи, изготвена с участието на представители на Комисията за борба с корупцията и одобрява това развитие. Що се отнася до самата оценка на риска, процесът все още не е започнал. От това следва, че настоящата препоръка може да се счита за изпълнена само до известна степен.

92. GRECO заключава, че препоръка xviii е изпълнена частично.

Препоръка xix.

93. *GRECO препоръчва Етичният кодекс за полицията да обхваща подробно всички въпроси, свързани с почтеността на полицията (като конфликти на интереси, подаръци, контакти с трети страни, външни дейности, работа с поверителна информация и др.) и да се допълва от конкретни практически насоки и механизъм за прилагане.*

94. Властите съобщават, че работна група, създадена в Министерството на вътрешните работи на 28 юли 2023 г., е подготвила изменения на Етичния кодекс на държавните служители, приложими към служителите с полицейски функции. На 23 август 2024 г. измененията Етичен кодекс е бил утвърден и обнародван в Държавен вестник на 17 септември 2024 г. Етичният кодекс сега обхвата обхващат въпроси, свързани с почтеността, конфликта на интереси [31], подаръците [32], контактите с трети страни, външните дейности, използването на социалните медии и работата с класифицирана информация. Освен това те забраняват членството в групи или сдружения, както и поддържането на връзки с групи или лица, които биха могли да повлияят на безпристрастното изпълнение на служебните задължения на служителите на министерството[33]. Освен това е добавена нова глава в Етичния кодекс, която въвежда дисциплинарна отговорност за неспазване на Кодекса. Измененият кодекс също така включва позоваване на комисиите и съветниците по етика, създадени със заповед на министъра на вътрешните работи, като посочва, че държавните служители имат право да търсят съвет относно правилното прилагане на професионалните стандарти и етичните правила от преките си началници или регионалните комисии/съветници по етика (вж. препоръка xxi по-долу). И накрая властите съобщават, че през октомври 2024 г. министърът на вътрешните работи е одобри насоки за прилагането на Етичния кодекс.

95. GRECO взема под внимание информацията, предоставена от властите. Тя отбелязва със задоволство, че предложените изменения на Етичния кодекс, приложим за служителите на Министерството на вътрешните работи с полицейски функции, са приети. Измененият Етичен кодекс вече разглежда съответните въпроси, които са в основата на тази препоръка. GRECO насърчава властите да гарантират, че Етичният кодекс се прилага недвусмислено за всички служители на полицията, които следва да бъдат напълно запознати с него. Накрая, GRECO със задоволство научава, че наскоро са били одобрени Насоки за прилагане на Етичния кодекс, въпреки че не е имала възможност да разгледа текста. Тя подчертава, че един инструмент, какъвто са насоките, следва да съдържа практически примери и да предлага възможни решения в ситуации,

[31] Според приетите изменения служителите ще подлежат на следните допълнителни правила: те не трябва да се влияят от личните си интереси или от интересите на трети лица; не трябва да търсят предимства и/или привилегии за лични или чужди интереси, като използват служебното си положение или функции; не трябва да участват във вземането на решения, когато те или свързани с тях лица са заинтересовани от решението или може да възникне съмнение в тяхната безпристрастност.

[32] С измененията в Етичния кодекс се забранява получаването на подаръци, дарения, пътувания, настаняване в хотел или друго място, гостоприемство, отстъпки от дължими плащания, преференциални заеми и услуги, когато приемането им може да повлияе на изпълнението на служебните му задължения.

[33] Проектоизмененията ще забранят на служителите да участват в срещи със заинтересовани страни по въпроси от компетентността на министерството, освен ако не са изрично упълномощени за това или ако участието не произтича от служебните им функции и/или задачи.

свързани с етиката и почтеността, с които полицейските служители могат да се сблъскат при изпълнение на своите функции.

96. GRECO заключава, че препоръка xix е изпълнена задоволително.

Препоръка xx

97. *GRECO препоръчва да се засили въвеждащото обучение и да се осигури редовно обучение на работното място за полицейските служители (включително главния секретар, директорите и всички висши служители) по въпросите на почтеността, етиката и борбата с корупцията*

98. Властите съобщават, че етиката и превенцията на корупцията са част от обучението, предоставяно от Академията на Министерството на вътрешните работи и центровете за специализирано полицейско обучение. Освен това е създадена работна група от преподаватели по съответните дисциплини, която има за задача да преразгледа и актуализира учебните материали, използвани в образованието и професионалното обучение по въпросите на почтеността и превенцията на корупцията, за да се гарантира, че учебните материали са съобразени с промените във вътрешното законодателство и международните стандарти в тези области. Работната група е стигнала до заключението, че предоставяното обучение покрива в достатъчна степен всички аспекти на интегритета и борбата с корупцията и не се налагат промени в учебния каталог и учебните програми. Освен това властите съобщават, че по предложение на работната група, тематичният план за 5-седмичен онлайн курс за повишаване на професионалната квалификация на служителите на ръководни длъжности вече се прилага и за главния секретар, директорите и всички ръководни служители в МВР.

99. Властите съобщават, че в рамките на първоначалното професионално обучение през 2022 г. около 773 полицейски служители са участвали в курсове за обучение по Етичния кодекс на държавните служители, 973 през 2023 г. и още 759 през 2024 г. (към 8 октомври). Освен това през периода 2022 - 2024 г. са проведени общо 19 курса за обучение по етика и почтеност за служители на ръководни длъжности, в които са участвали 566 висши служители. В допълнение, в рамките на проект „Превенция и противодействие на корупцията“ по програма „Вътрешни работи“ на Норвежкия финансов механизъм са проведени 24 обучения по превенция и противодействие на корупцията за служителите на дирекция „Вътрешна сигурност“, с участието на новоназначени служители и служители на изпълнителски и на ръководни длъжности.

100. GRECO взема под внимание предоставената информация. Тя отбелязва усилията на властите усилията на властите да актуализират материалите за обучение по въпросите на почтеността и превенцията на корупцията в съответствие с приложимото законодателство и международните стандарти. Освен това GRECO отбелязва също, че обученията в тематичния план за обучение на работното място се предвижда да се прилагат за главния секретар, директорите и всички ръководни служители. Изглежда, че в обученията в областта на почтеността редовно участват и полицейски служители на висши длъжности. GRECO приветства тези мерки. Тя насърчава властите да гарантират,

че всички полицейски служители на служба, включително висшите служители, редовно преминават обучение по въпросите на почтеността, етиката и борбата с корупцията.

101. GRECO заключава, че препоръка xx е изпълнена задоволително.

Препоръка xxi

102. *GRECO препоръчва да се създаде система от специализирани доверени лица, които да предоставят на полицейските служители поверителни консултации по въпросите на етиката и почтеността.*

103. Властите съобщават, че работна група, натоварена с изпълнението на тази препоръка, е изготвила предложение за създаване на комисии и съветници по етика в основните структури на Министерството на вътрешните работи. На 22 март 2024 г. министърът е приел правила за организацията на дейността на комисиите и съветниците по етика в министерството. Съгласно тези правила комисиите и съветниците по етика са упълномощени да предоставят становища и консултации по въпроси, свързани с етиката, честността и почтеността, на служители в съответните структури. Освен това властите съобщават, че на централно ниво Постоянната комисия по етика трябва да предоставя становища и съвети, свързани с етиката и почтеността, и да инициира, организира и участва в дискусии, форуми, семинари, обучения и други събития по тези въпроси. На 20 юни 2024 г. министърът на вътрешните работи назначава Постоянната комисия по етика към министерството. Във всички полицейски структури са създадени комисии или съветници по етика, а служителите са запознати с техните задачи и функции, включително с възможността да търсят поверителни съвети по въпроси на етиката и почтеността .[34]

104. GRECO взема под внимание предоставената информация. Тя отбелязва със задоволство, че създаването на комисии или съветници по етика, които да консултират служителите на полицията по въпроси, свързани с етиката и почтеността, е одобрено със заповед на министъра на вътрешните работи и че тези функции вече са създадени във всички полицейски структури. GRECO насърчава властите да продължат да повишават осведомеността на полицаите относно възможността за получаване на поверителни консултации и съвети от комисиите/съветниците по етика и да гарантират, че тези функции се изпълняват от служители, които не са преки началници на търсещите съвет и в същото време нямат компетентност по дисциплинарни въпроси.

105. GRECO заключава, че препоръка xxi е изпълнена задоволително.

Препоръка xxii.

106. *GRECO препоръчва (i) да се засили обективността и прозрачността на процедурите за повишение в Министерството на вътрешните работи, за да се*

[34] В чл. 20, ал. 3 от Правилата за организацията и дейността на комисиите и съветниците по етика се посочва, че комисиите и съветниците по етика запазват поверителността на предоставяните от тях съвети, освен в случаите, когато има законово задължение за докладване.

гарантира, че те се основават на заслуги, свързани с полицейската професия, и (ii) откритите конкурси да се използват ефективно за всички назначавания и повишения в рамките на полицията.

107. Властите съобщават, че работната група, създадена в Министерството на вътрешните работи с оглед изпълнението на тази препоръка, е анализирала приложимите разпоредби и е подготвила проект за изменение на съответната наредба[35] с цел повишаване на обективността и безпристрастността на конкурсните процедури. На 14 август 2024 г. тези изменения бяха приети от министъра на вътрешните работи. Измененията изискват по-специално предварително формулиране на въпроси/теми/варианти за решаване на казуси в съответните тематични области и генериране на най-малко три изпитни варианта непосредствено преди провеждането на теста за професионални знания, от които ще се избира изпитен вариант в деня на конкурса. В допълнение, властите посочват няколко други разпоредби на Наредбата, включително задължението за обявяване на конкурси за свободни длъжности както в интранет, така и на страницата на министерството в интернет [36], задължението за членовете на конкурсната комисия да си направят самоотвод, ако някой от кандидатите е свързан с тях по смисъла на Закона за борба с корупцията и др. Властите уточняват още, че различните етапи на конкурсите трябва да се провеждат в съответствие с методологията за провеждане на психологическо изследване и методологията за провеждане и оценка на структурирано интервю. Накрая властите информират за плановете за провеждане на ежегодно обучение на служителите от звената „човешки ресурси“ и други служители, участващи в комисиите за подбор в конкурсите за назначаване и повишаване.

108. Що се отнася до правилата и процедурите за назначаване на висши ръководни длъжности в Министерството на вътрешните работи (главен секретар, заместник-главен секретар и директори на главни дирекции), властите съобщават, че проектът за изменение на Закона за Министерството на вътрешните работи, с който се предлага да се заличи член 163, параграф 2 от закона, предвиждащ, че за висшите ръководни длъжности не се провежда конкурс, е бил разгледан от Парламента на първо четене през юни 2023 г., но не са могли да се обсъждат повече, тъй като пълномощията на парламента са прекратени поради предсрочни избори.

109. Що се отнася до назначенията и кариерното развитие в министерството, работната група е стигнала до заключението, че процесът на назначаване и кариерно развитие се осъществява в съответствие с нормативно регламентирани процедури. Твърди се, че конкурсите за назначаване и повишаване в длъжност се обявяват със заповед на министъра на вътрешните работи и се публикуват на специална страница в интернет или портал за предложения за работа, както и на официалната интернет страница на

[35] Наредба № 8121з-406 от 14 април 2015 г. за условията и реда за провеждане на конкурс за преминаване в по-висока по вид длъжност на държавните служители в Министерството на вътрешните работи

[36] Измененията в Наредбата от 2024 г. също така предвиждат, че срокът, определен за подаване на заявленията и необходимите документи, не може да бъде по-кратък от 7 дни, считано от деня, следващ публикуването на обявлението за конкурса.

Министерството, както се изисква от член 156, ал. 6 от Закона за Министерството на вътрешните работи [37]. Властите посочват, че конкурсите се провеждат от комисии, чийто състав се определя в съответната заповед за обявяване на конкурса. Накрая властите посочват, че органът по назначаването е обвързан от решението на конкурсната комисия и не може да променя класирането или да откаже да назначи избрания кандидат.

110. GRECO взема под внимание предоставената информация. По отношение на първата част от препоръката GRECO отбелязва, че приемането на измененията, подготвени от работната група, на съответната Наредба на Министерството на вътрешните работи, с цел засилване на обективността и прозрачността на процедурите за повишаване. Въпреки че това е положителна стъпка, GRECO припомня, че основният недостатък, установен по време на оценката, не е в уредбата на процедурите за назначаване и повишаване като такива, а в тяхното последователно прилагане на практика. Властите не са предоставили информация, която да демонстрира, че този въпрос е бил решен. Що се отнася до втората част, GRECO разбира, че след прекратяване мандата на предишния парламент, измененията на Закона за Министерството на вътрешните работи във връзка с назначаването на главния секретар, заместник-главния секретар и директорите на главните дирекции, не са били разгледани. За момента ситуацията остава същата, каквато беше по време на оценката, т.е. рискът от неправомерно политическо влияние върху функционирането на правоприлагащите органи не е отстранен. Като цяло е постигнат само много ограничен напредък по отношение на първата част от препоръката и никакъв по отношение на втората част. Следователно тази препоръка не може да се счита за изпълнена повече от частично.

111. GRECO заключава, че препоръка xxii е изпълнена частично.

Препоръка xxiii

112. *GRECO препоръчва системата за проверка на сигурността в полицията да бъде укрепена, включително като се гарантира, че проверките за почтеност се извършват преди назначаването и на редовни интервали по време на кариерата на полицейските служители, в зависимост от излагането им на корупционни рискове и изискваните нива на сигурност.*

113. Властите съобщават, че работната група, създадена в Министерството на вътрешните работи, е анализирала съществуващите разпоредби относно почтеността на кандидатите и служителите на министерството. Анализът е показал, че са разработени и се прилагат адекватни мерки по време на подбора, назначаването и цялото кариерно

[37] Заповедта за откриване на конкурса, която включва информация за структурата, сферата на дейност, длъжността и изискванията (общи и специфични) за заемането ѝ, необходимите документи, етапите на конкурса и начина на провеждането им, включително скали за оценка, елиминаторни прагове и краен срок за провеждане на конкурса, се твърди, че се публикува в момента на обявяването. Списъците на допуснатите и недопуснатите кандидати, протоколите от заседанията на конкурсната комисия и окончателното класиране се публикуват на интернет страницата на министерството (дирекция „Човешки ресурси“) и в интранет, съгласно изискванията на чл. 6 от Наредба № 8121з-344/25.07.2014 г. за назначаване на държавна служба в МВР и чл. 4 от Наредба № 8121з-406/14.04.2015 г. за условията и реда за провеждане на конкурс за преминаване в по-висока по вид длъжност на държавните служители в МВР.

развитие на служителите в министерството. Властите отново подчертават, че процедурите за подбор включват проверки за сигурност на кандидатите за длъжности в министерството, както и на кандидат-курсантите в Академията на министерството, чрез информационните системи и базите данни, както и по местоживеене. Те също така посочват двуетапното психологическо изследване като задължителен етап от процедурата за подбор на кандидати за длъжности с полицейски функции, който включва и оценка на интегритета на кандидатите. Освен това властите съобщават, че проверките за сигурност на кандидатите се извършват преди назначаването им и на законоустановени интервали през цялата им кариера, за да се определи нивото им на сигурност по отношение на достъпа до класифицирана информация . Такива проверки за предоставяне на достъп до класифицирана информация се извършват най-малко три месеца преди изтичането на срока на предишното разрешение за достъп до класифицирана информация[38]. И накрая, дирекция „Вътрешна сигурност“ може да провежда тестове за интегритет в рамките на административния контрол, за които полицейските служители се подбират въз основа на естеството на работата и изпълняваните от тях задължения. Властите съобщават, че през 2024 г. са проведени над 70 такива теста по отношение на 150 служители.

114. Властите съобщават също така, че в периода 2022 - 2023 г. в Министерството на вътрешните работи са въведени допълнителни мерки, свързани с интегритета. По-специално, на 27 юли 2022 г. министърът приема Наредба № 8121з-941 за условията и реда за установяване на употребата и злоупотребата с наркотични вещества и техните аналози в МВР, с която се въвеждат задължителни тестове за наркотични и психотропни вещества, както за кандидатите, така и за служителите на МВР. Освен това през 2023 г. е приета нова Наредба за условията и реда за установяване на психологическата годност на служителите на министерството, която предвижда допълнително психологическо изследване в случаите на дезадаптивно или рисково поведение. Разширен е обхватът на [изградените системи за] „Видео наблюдение на патрулиращите и пътните полицаи“, като в обхвата на наблюдението са включени и действията на жандармерията. Поради това работната група стига до заключението, че не са необходими промени в съществуващите разпоредби, свързани с проверките за сигурност в полицията.

115. GRECO взема под внимание предоставената информация. Отбелязва, че проверките за надеждност, извършени в контекста на предоставянето на достъп до класифицирана информация, са били надлежно взети предвид по време на оценката (вж. параграф 161 от доклада за оценка). GRECO признава, че допълнителните проверки и потвърждения във връзка със злоупотребата с наркотични вещества и психологическата пригодност на служителите на полицията са от значение за осигуряването на високи стандарти на поведение, които се очакват от правоприлагащите органи и следователно допринасят за

[38] Твърди се, че тези проверки обхващат широк спектър от информация, включително семейни връзки, криминално досие, трудова заетост, доходи, имуществено състояние и дългове на служителя и на неговия съпруг или партньор, наркотични, алкохолни или други зависимости, членство в органи и организации, отношения с чужди държави и др. Според нивото на достъп разрешенията за достъп до класифицирана информация се издават съответно за срок от: три години - за строго секретно, четири години - за секретно, пет години - за поверително.

насърчаването на почтеността. GRECO също така отбелязва възможността за извършване на тестове за интегритет като мярка за административен контрол. Въпреки това, формализираната проверка на интегритета остава на преценката на органа по назначаването/служителя и все още не се провежда на редовни интервали. Поради това тази препоръка може да се счита за изпълнена само до известна степен.

116. GRECO заключава, че препоръка xxiii е частично изпълнена.

Препоръка xxiv

117. *GRECO препоръчва да се подобрят условията на труд в полицията чрез преразглеждане на скалата на възнагражденията, така че да се установят по-атрактивни заплати за по-ниските рангове, като същевременно се запази стимулираща възможност за израстване през цялата кариера.*

118. Властите съобщават за увеличение на бюджета, предвиден за изпълнение на политиките в областта на вътрешния ред и сигурността, в Закона за държавния бюджет на България за 2023 г. Вследствие на това, считано от 1 август 2023 г., основните заплати на служителите на Министерството на вътрешните работи с полицейски функции са увеличени с 10 %, като за служителите със средно образование е предвидено допълнително увеличение от 100 лева (около 50 евро). По-нататък след измененията на Закона за Министерството на вътрешните работи, приети през февруари 2024 г., изчисляването на основната месечна заплата за най-ниските длъжности в министерството вече ще се извършва ежегодно въз основа на средната заплата в България за второто тримесечие на предходната година. По този начин месечното възнаграждение се определя, както следва: за най-ниската ръководна длъжност - не по-малко от 1,2 от средната работна заплата; за най-ниската младша ръководна длъжност - не по-малко от 1,0 от средната работна заплата. В резултат на това възнаграждението за най-ниските изпълнителни длъжности се е увеличило с около 30 %, а за най-ниските младши изпълнителни длъжности - с около 40 %. Освен това от 2023 г. е увеличен и размерът на допълнителните плащания и социалните придобивки[39] за служителите на Министерството на вътрешните работи.

119. GRECO взема под внимание предоставената информация. Приветства увеличаването на публичното финансиране за изпълнение на дейностите по вътрешен ред и сигурност и значителното увеличение на основните месечни възнаграждения за най-ниските длъжности в Министерството на вътрешните работи, включително за служителите с полицейски функции. Нововъведеното изчисляване на заплатите предвижда годишна индексация на възнагражденията на полицейските служители, съизмерима със средната заплата в България, което следва да се приветства. Освен това GRECO отбелязва и увеличаването на допълнителните плащания и социалните

[39] Такива са обезщетението за разположение, възнаграждението за изпълнение на конкретни служебни дейности на служителите с полицейски функции, възнаграждението за постигнати резултати в служебните дейности, облеклото, работата при специфични условия, пътните разходи по време на годишния платен отпуск и безплатната храна.

придобивки. Поради това тя е удовлетворена, че изискванията на настоящата препоръка са изпълнени.

120. GRECO заключава, че препоръка xxiv е изпълнена задоволително.

Препоръка xxv

121. *GRECO препоръча да се проведе проучване относно дейностите на полицейските служители след напускане на службата и, ако е необходимо, в светлината на констатациите от това проучване, да се установят правила за осигуряване на прозрачност и ограничаване на рисковете от конфликти на интереси.*

122. Властите съобщават, че работна група на Министерството на вътрешните работи е анализирала приложимите правни актове и е изготвила проект за изменение на Закона за МВР, с който се въвежда изискване при прекратяване на служебното правоотношение бившият служител на полицията да подпише декларация за поверителност, с която се задължава да не използва информацията, получена при изпълнение на служебните задължения, в частен интерес за срок от една година след прекратяване на служебното правоотношение. Властите заявяват, че предложените изменения ще бъдат подложени на процедура на обществено обсъждане и съгласуване с други министерства и компетентни органи и след като бъдат одобрени от Министерския съвет, ще бъдат внесени в Парламента.

123. GRECO взема под внимание предоставената информация. Отбелязва, че работната група е извършила анализ на правните актове, свързани с прекратяването на служебните правоотношения на служителите на Министерството на вътрешните работи, в резултат на който е изготвен проект за изменения на Закона за Министерството на вътрешните работи. Въпреки това тези проекто-изменения са в начален етап. GRECO има опасения относно едногодишната забрана за използване на информация, придобита по време на изпълнение на служебните задължения, в широкия смисъл на думата, който се установява в настоящия проект. Освен това изглежда, че горепосоченият анализ не е разгледал ситуацията на практика, по-специално областите, в които бивши полицейски служители търсят работа след прекратяване на държавната служба, и всички свързани с това рискове. GRECO припомня, че търсенето на работа от служители на правоприлагащите органи в частния сектор може да повлияе на правилното изпълнение на служебните им задължения поради очакването за бъдеща работа или да доведе до използване на частни контакти с бивши колеги от правоприлагащите органи за неправомерно облагодетелстване на новия работодател. По време на оценката не беше възможно да се установи размерът на тези рискове (вж. параграф 180 от Доклада за оценка) и основната цел на тази препоръка беше да се проучи допълнително този въпрос. Засега това не е направено.

124. GRECO заключава, че препоръка xxv не е изпълнена.

Препоръка xxvi

125. *GRECO препоръча да се създаде солиден набор от правила и насоки относно подаръците и другите облаги за полицията, включително задължения за докладване и, ако е необходимо, регистриране на подаръци, услуги, печалби или други облаги.*

126. Властите съобщават, че Етичният кодекс на държавните служители в Министерството на вътрешните работи, изменен на 23 август 2024 г., забранява получаването на подаръци, гостоприемство и други отстъпки или облаги от служители на министерството или свързани с тях лица, ако те могат да окажат влияние върху изпълнението на служебните им задължения. Според властите Кодексът за поведение, с измененията, изисква служителите на министерството: да бъдат обективни и независими, като не допускат да бъдат повлияни нито от личните си интереси, нито от интересите на трети страни; да бъдат неподкупни и да не се възползват от правомощията си или от служебното си положение за лична изгода или за други лични мотиви; да не приемат и да не улесняват приемането за себе си или за други лица на подаръци, дарения, пътувания, настаняване в хотел или на друго място, предоставяне на гостоприемство, отстъпки от дължими плащания, преференциални заеми, услуги или други, които могат да повлияят на изпълнението на служебните им задължения; да нямат право да предлагат или дават подаръци или да извършват други услуги, които биха довели до влияние върху изпълнението на служебните задължения на получателя; да не търсят предимства и/или привилегии за лични или чужди интереси, използвайки служебното си положение.

127. GRECO взема под внимание информацията, предоставена от властите. Отбелязва със задоволство, че измененият Етичен кодекс на държавните служители, приложим за служителите на министерството с полицейски функции, вече предвижда пълна забрана за получаване на подаръци, дарения, пътувания, настаняване в хотел или друго място, гостоприемство, отстъпки от дължими плащания, преференциални заеми, услуги или други облаги. Това е осезаема стъпка в съответствие с тази препоръка. Въпреки това, новите разпоредби на Кодекса за поведение относно недопустимостта на подаръците остават неясни по отношение на това какво представлява ситуация, при която подарък или друга облага „може да окаже влияние върху изпълнението на служебните задължения“, и кой трябва да преценява такива ситуации. Освен това, текстът заслужава да бъде по-ясно формулиран, например по отношение на потенциалните изключения (напр. церемониални подаръци), докладването и регистрацията, което също е част от настоящата препоръка.

128. GRECO заключава, че препоръка xxvi е частично изпълнена.

Препоръка xxvii

129. *GRECO препоръчва да се въведе ясно изискване полицейските служители да докладват за всички нарушения, свързани с интегритета, с които могат да се сблъскат в службата.*

130. Властите съобщават, че на 4 юли 2023 г. министърът на вътрешните работи е приел Правила за вътрешно подаване на сигнали за нарушения и последващи действия. Тези правила, приети след приемането на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за

нарушения (разгледан в препоръка xxviii по-долу), установяват канал за подаване на сигнали и процедура за подаване, регистриране и разглеждане на информация относно нарушения, извършени в Министерството на вътрешните работи. Те съдържат и набор от мерки за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности и на информацията, свързана с тях, включително забрана на всякаква форма на отмъщение.

131. Освен това властите съобщават, че действащата уредба изрично предвижда задължението на служителите на Министерството на вътрешните работи да информират своите началници или съответните органи за всеки акт на корупция, който им е станал известен. Освен това те посочват, че съгласно Етичния кодекс, с неговите изменения, за възможни или действителни конфликти на интереси, неетично или опасно поведение, насилствено, нехуманно или обидно отношение към някое лице от страна на друго длъжностно лице, трябва да се докладва на преките началници (членове 42д, 43, 50, 51 и 69 от Етичния кодекс). Наскоро за всички служители на Министерството на вътрешните работи беше въведена и допълнителна възможност да се обръщат към регионалните комисии или съветниците по етика по конкретни въпроси и случаи, свързани с етиката, честността или почтеността (вж. параграф 102 по-горе).

132. GRECO взема под внимание предоставената информация. Приемането на Правилата за вътрешно подаване на сигнали е положително развитие, което може да насърчи докладването на нарушения в полицията. Освен това, неотдавнашните изменения на Етичния кодекс, приложими за държавните служители с полицейски функции, изискват докладване на различни нарушения, свързани с интегритета. Тъй като неспазването на Етичния кодекс би довело до дисциплинарна отговорност, GRECO изразява задоволство, че задължението за докладване е разширено отвъд корупционните действия и вече включва и други видове нарушения, свързани с интегритета.

133. GRECO заключава, че препоръка xxvii е изпълнена задоволително.

Препоръка xxviii

134. *GRECO препоръчва приемането и прилагането на мерки за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности в законодателството и включването на модули за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, в програмите за обучение по въпросите на почтеността, конфликтите на интереси и превенцията на корупцията.*

135. Властите посочват, че на 27 януари 2023 г. Парламентът е приел Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения, който е влязъл в сила на 4 май 2023 г.[40] Законът има за цел да защити лицата, които съобщават или публично разкриват нарушения на българското законодателство[41] или това на Европейския съюз. Комисията

[40] Една от основните цели на приемането на този закон е транспонирането на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които съобщават за нарушения на правото на Съюза.

[41] По-специално, съгласно чл. 3 от закона, той се прилага за доклади или публично оповестяване на информация за: нарушения на българското законодателство или на актове на Европейския съюз в областите на 1. (а) обществените поръчки; б) финансовите услуги, продукти и пазари и предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма; в) безопасността и съответствието на продуктите;

за защита на личните данни е определена за централен орган в България за външно докладване и защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения, които разкриват информация за нарушения. Съгласно чл. 10, ал. 4 от закона „задължените субекти“, които включват работодателите в публичния сектор (следователно и министерствата), трябва да „предоставят ясна и лесно достъпна информация за условията и реда за докладване“. В това отношение в Министерството на вътрешните работи вече са предприети съответните мерки (вж. в препоръка xxvii по-горе). Освен това властите предоставят обширна информация за разработването през 2023 г. на регулаторната рамка и методическите указания, адресирани до всички задължени субекти, адаптирането на интернет страницата на Комисията за защита на личните данни за генериране на уникален идентификационен номер (УИН), позволяващ отчитане и проследяване на всеки доклад, както и за проведените до момента обучения на служителите, отговарящи за обработката на получените доклади, включително чрез вътрешните канали за докладване, създадени в резултат на приемането на закона [42]. През май 2024 г. Комисията генерира първия набор от статистически данни, съдържащи броя на докладите, разследванията, съдебните производства, финансовите щети и възстановените суми, които бяха изпратени на Европейската комисия.

136. Освен това властите съобщават, че темите, свързани с прилагането на новоприетите закони и разпоредби за защита на лицата, подаващи сигнали, са включени в темите на обучението без откъсване от работа за полицейските служители, провеждано в министерството. И накрая, от 2024 г. Институтът по публична администрация предоставя и курсове за обучение по прилагането на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за корупция и публично оповестяващи информация за нарушения, които вече са били посетени от 19 служители на Министерството на вътрешните работи.

137. GRECO приема за сведение предоставената информация. Тя отбелязва със задоволство приемането на цялостен Закон за защита на лицата, подаващи сигнали за

г) безопасността на транспорта; д) опазването на околната среда; е) радиационната защита и ядрената безопасност; ж) безопасността на храните и фуражите, здравето на животните и хуманното отношение към тях; з) общественото здраве; и) защитата на потребителите; й) зачитането на личния живот и защитата на личните данни; к) сигурността на мрежите и информационните системи; 2. нарушения, засягащи финансовите интереси на Съюза; 3. нарушения на правилата на вътрешния пазар, посочени в член 26, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, включително правилата на Европейския съюз и българското законодателство в областта на конкуренцията и държавните помощи; 4. нарушения, свързани с трансгранични данъчни споразумения, чиято цел е получаване на данъчно предимство, което е в разрез с предмета или целта на приложимото законодателство в областта на корпоративното данъчно облагане; 5. извършено престъпление от общ характер, за което лицето по член 5 е узнало във връзка с изпълнението на своята работа или служебните си задължения. Освен това законът се прилага и за доклади или публично оповестяване на информация за нарушения на българското законодателство, отнасящо се до правилата за плащане на просрочени публични държавни и общински вземания; трудовото законодателство; законодателството, свързано с изпълнението на държавна служба.

[42] В тази връзка властите съобщават, че Институтът по публична администрация към Министерския съвет в момента провежда кампания за обучение на държавни служители, отговарящи за прилагането на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности. Институтът по публична администрация е разработил, в сътрудничество с Комисията за защита на личните данни, курс за обучение, озаглавен „Прилагане на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения или публично оповестяващи информация за нарушения“. През първите шест месеца на 2024 г. това обучение беше предоставено на 53 държавни служители, а до края на 2024 г. трябва да бъдат обучени още 55 държавни служители.

корупция в България[43] и на Вътрешни правила за работа с лица, подаващи сигнали за корупция в Министерството на вътрешните работи. Наред със стремежа за постигане на съответствие с приложимото законодателство на ЕС, новият Закон за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, допринася значително за изпълнението на Препоръка CM/REC (2014)7 на Съвета на Европа относно защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности. GRECO отбелязва също така, че модулите за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, постепенно се включват в програмите за обучение на държавните служители по въпросите на почтеността, конфликтите на интереси и превенцията на корупцията. Тъй като обаче тази препоръка е адресирана до правоприлагащите органи, е необходима допълнителна информация за обучението по защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, предоставяно на полицейските служители. Засега тя не може да се счита за изпълнена повече от частично.

138.GRECO заключава, че препоръка xxviii е изпълнена частично.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

139. **С оглед на гореизложеното GRECO заключава, че България е изпълнила в задоволителна степен седем от двадесет и осемте препоръки, изложени в доклада за оценка от петия кръг**. От неизпълнените двадесет и една препоръки единадесет са изпълнени частично, а десет не са изпълнени.

140. По-конкретно, препоръките xv, xvi, xix до xxi, xxiv и xxvii са изпълнени задоволително, препоръките ii, iii, v, vii, xii, xiii, xviii, xxii, xxiii, xxvi и xxviii са изпълнени частично, а препоръките i, iv, vi, viii до xi, xiv, xvii и xxv не са изпълнени.

141. Що се отнася до висшите държавни длъжности, в момента се провеждат значителен брой законодателни и други реформи. Все още обаче не са постигнати крайните резултати и следователно на този етап нито една от препоръките в този раздел не е изпълнена изцяло. Планирани са съществени промени в правилата за функциониране на Националния съвет по атгикорупционните политики, а със Закона за противодействие на корупцията от 2023 г. е одобрена новата процедура за избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията, която все още не е започнала да функционира. Освен това в процес на изготвяне е Методика за анализ на корупционния риск в централната власт и проект на Кодекс за поведение на лицата, заемащи публични длъжности, който ще трябва да бъде съчетан с подходящи мерки за обучение и консултиране. Обещаващо развитие се очертава по отношение на законодателството за лобирането, но процесът е

[43] Законът, по-специално, предлага широк обхват на приложение, определя докладването на нарушения и определя задълженията на публичните и други субекти по отношение на предоставянето на вътрешни и външни канали за докладване, отговорите, които трябва да се дават на такива сигнали, определя централните органът за получаване и обработка на такива доклади се съчетава с външен одит на този орган и предоставя широк спектър от защита на сигнализиращите лица. Тези мерки включват принципа на поверителност и защита на личните данни на сигнализиращите лица, защита от всякаква форма на отмъщение, временни мерки за защита в съдебни производства, правна помощ по наказателни, граждански и административни дела, както и международни граждански спорове и др. И накрая , Законът съдържа и административнонаказателни разпоредби за неизпълнение на задълженията на задължените лица, свързани с установяване и поддържане на вътрешни канали за сигнализиране, защита на лицата, подаващи сигнали, и забрана на отмъщение.

на ранен етап. GRECO насърчава органите да приключат тези задачи без по-нататъшно забавяне, Не са въведени правила за несъвместимост и проверка по отношение на лицата, наети по преценка на централното управление, а информацията относно всички членове на политическите кабинети (например имена, функции, възнаграждения, както и допълнителни дейности) все още не е достъпна за обществеността. Все още са необходими допълнителни подобрения по отношение на ефективното прилагане на изискванията за достъп до информация и обществените консултации по правните актове, издавани от правителството. И накрая, постепенно се подобрява реакцията на наказателното правосъдие по отношение на корупционните престъпления, но все още има възможност за по-нататъшен напредък в тази област.

142. Що се отнася до правоохранителните органи, общият напредък е по-значителен. Органите са предприели осезаеми стъпки за насърчаване на представителството на жените в полицията, а през отчетния период е постигнато увеличение на възнагражденията на служителите на Министерството на вътрешните работи, особено на начално и младши ниво. Вече са назначени комисии по етика и съветници, които трябва да предоставят поверителни консултации на полицейските служители по въпросите на почтеността. Докладването на нарушения, свързани с интегритета, също стана задължително. Приети са ясни правила за получаването, отчитането и прозрачността на даренията и спонсорството. Измененият Етичен кодекс, приложим към полицейските функции, вече отразява по-подробно въпросите, свързани с почтеността, и забранява получаването на подаръци, облаги или услуги, които могат да окажат влияние върху изпълнението на служебните задължения. Приемането през 2023 г. на всеобхватен Закон за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения, е друго добре дошло развитие, а органите се насърчават да продължат редовното обучение на полицейските служители относно докладването на нарушения и мерките за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения. Няколко важни инициативи са в процес на разработване от работните групи, но те все още трябва да бъдат осъществени. Одобрена е методология за оценка на риска, която ще послужи за основа на разработването на Концепция за противодействие на корупцията в Министерството на вътрешните работи, която предстои да бъде завършена. Няколко въпроса обаче изискват по-сериозни усилия. Оперативната независимост на полицията от министерството трябва да бъде укрепена, следва да се предприемат допълнителни стъпки, за да се гарантира, че назначенията на висши длъжности в министерството (главен секретар, заместник-главен секретар и др.) се извършват чрез открити конкурси, а практическите рискове, свързани с дейността на бившите полицейски служители след приключване на работата, трябва да бъдат разгледани и решени по подходящ начин. И накрая, следва да се въведат редовни проверки за почтеност.

143. В светлината на гореизложеното GRECO отбелязва, че през следващите 18 месеца ще трябва да бъде постигнат допълнителен напредък, за да се постигне адекватно ниво на изпълнение на препоръките. В съответствие с член 31, ревизиран bis, параграф 8.2 от своя процедурен правилник GRECO призовава ръководителя на делегацията на България да представи допълнителна информация по отношение на изпълнението на

частично изпълнените и неизпълнените препоръки, а именно препоръки i до xiv, xvii, xviii, xxii, xxiii, xxv, xxvi и xxviii до 31 май 2026 г.

144. GRECO приканва органите на България да разрешат в най-кратък срок публикуването на настоящия доклад и да предоставят на обществеността превод на националния език.